

Список використаних джерел

1. Фінансово-економічні наслідки війни URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/550614_finansovoekonomichni_naslidki.html
2. UKRAINE RAPID DAMAGE AND NEEDS ASSESSMENT URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099184503212328877/pdf/P1801740d1177f03c0ab180057556615497.pdf>
3. Україна за воєнний рік збільшила експорт зерна URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/07/3/701827/>
4. How the War in Ukraine Affects Food Security URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10648107/>
5. Державна служба статистики України (ukrstat.gov.ua)

СТАТИСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ СТАЛИХ ЕКОСИСТЕМ

Кобилинська Тетяна Василівна,
доктор економічних наук, професор кафедри
національної безпеки, публічного управління та адміністрування;
ДУ «Житомирська політехніка»

17 цілей сталого розвитку (ЦСР) і 169 цілей Порядку денного на період до 2030 року пропонують систему сталого та стійкого майбутнього, де відповідальне управління обмеженими ресурсами нашої планети може створити передумови належного існування та розвитку для майбутніх поколінь. Глобальні кризи та конфлікти, зокрема пандемія COVID-19, війна в нашій країні, загострення продовольчої, енергетичної, гуманітарної криз, криза із біженцями всередині країни та до інших країн, а також повномасштабна надзвичайна кліматична ситуація роблять ще більш важливим спрямувати зусилля на реалізацію плану відновлення екологічного майбутнього планети, в т.ч. екологічних систем.

Нині питанням оцінки прогресу досягнення сталого еколого – екологічного обліку та, відповідно, розвитку, на національному та регіональному рівнях приділяється значна увага науковців. Так, встановити умовний поділ ЦСР на економічну, екологічну та соціальну складові дозволив моніторинг індикаторів, запропонований Дж. Рокстремом та П. Сухдевим [1].

Крім того, розподіл системи індикаторів на екологічні було здійснено Д. Кантером та співавторами в процесі оцінювання компромісів в період сталого розвитку [2]. Заслуговує на увагу дослідження Л. Кампаноло та співавторів, де окрім іншого запропоновано комплексний індекс оцінки сталого розвитку – FEEM SI для вимірювання загальної рівноваги [3].

Досліджуючи наявну європейську, міжнародну та національну статистичну практики, серед інших необхідно виокремити наступні основні актуальні напрями досліджень сталого статистичного обліку сучасних екологічних статистичних досліджень, в т.ч. державних: природній капітал;

біорізноманіття; землекористування; лісові ресурси; ресурси прісної води; мінеральні ресурси; екологічна ефективність виробництва; управління водними ресурсами; внутрішнє споживання сировини; поводження з відходами; баланси азоту та фосфору; енергоменеджмент; відновлювальна енергія; викиди парникових газів; екологічна якість життя населення; газоподібні забруднювачі повітря; забруднення атмосферного повітря; рівень шуму; доступ до питної води; очищення комунальних стічних вод; зелені зони; органічні ферми; витрати на охорону НПС; екологічні податки; діяльність у галузі еко-досліджень та розробок; облік еко-винаходів та патентів; облік еко-інновацій; зелені технології; система еко-управління та еко-аудиту; зелені державні закупівлі.

В свою чергу, важливим аспектом європейських статистичних досліджень та державної статистики є те, що зелена економіка нерозривно пов'язана з концепцією сталого розвитку суспільства.

Так, статистична інформація представляється у чотирьох групах, дані яких використовуються для моніторингу стану зеленої економіки: статистична база природних активів; екологічна та ресурсна продуктивність економіки; екологічна якість життя; економічні можливості та політичні реакції.

Для інформаційного забезпечення вищезазначених показників європейська статистика, крім результатів статистичних спостережень, еколого-економічного обліку використовує великі дані адміністративного походження, дані національних органів влади, а для міжнародного порівняння – дані міжнародних організацій.

Включення глобального та національного рівнів у статистичний аналіз дало можливість перевірити глобальні взаємозв'язки з національними тематичними дослідженнями та підкреслити вплив дезагрегації даних. Наприклад, зусилля щодо збереження були постійно позитивно пов'язані з показниками екосистем, пов'язаних з прісною водою, на обох рівнях, тоді як показники ефективності використання води були взаємопов'язані з екосистемами, пов'язаними з прісною водою, лише на національному рівні.

Поряд з цим аналітичний підхід виявив деякі критичні прогалини в даних у пов'язаних з водою у екосистемах і поставив під сумнів придатність деяких показників для виявлення значущих змін здоров'я прісноводних і морських екосистем. В свою чергу оцінка екосистеми, пов'язаної з прісною водою, була обмежена взаємозв'язками між різними показниками площі прісної води. Подібним чином відсутність дезагрегованих даних на рівні водозбору обмежувала здатність суттєво оцінювати прибережні екосистеми. В подальшому дуже важливо, щоб успіхи застосування системи індикаторів ЦСР були переведені в дезагреговані дані, здатні інформувати субнаціональну політику, зберігаючи при цьому сумісність у глобальному масштабі. Оскільки дані та показники є ключовими для прийняття обґрунтованих рішень і розробки політики, задля визначення, наскільки реалістичними є варіанти, які невідповідності можуть виникнути в результаті рішень, як можна зменшити вартість таких невідповідностей і як можна знайти відповідні компроміси.

Список використаних джерел:

1. Rockström, J., & Sukhdev, P. How food connects all the SDGs. Stockholm Resilience Centre. Retrieved from. URL: <https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2016-06-14-how-foodconnects-all-the-sdgs.html>
2. Kanter, D. R., Musumba, M., Wood, S. L. R., Palm, C., Antle, J., & Balvanera, P. et al. Evaluating agricultural trade-offs in the age of sustainable development. *Agricultural Systems*, 163, pp. 73–88.
3. Campagnolo, L., Carraro, C., Eboli, F., Farnia, L., Parrado, R., & Pierfederici, R. The Ex-Ante Evaluation of Achieving Sustainable Development Goals. *Social Indicators Research*, 136 (1), pp. 73–116.

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: РОЛЬ ДЕРЖСТАТУ У ВИВЧЕННІ ДИНАМІКИ НАСЕЛЕННЯ, ЗАЙНЯТОСТІ ТА РІВНЯ ЖИТТЯ

Микулець Микола Іванович,

здобувач вищої освіти на бакалаврському рівні
факультету публічного управління та адміністрування;

Матійчук Надія Володимирівна,

здобувач вищої освіти на бакалаврському рівні
факультету публічного управління та адміністрування;

науковий керівник:

Кулинич Роман Омелянович,

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій;
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Статистичні дані є одним із найважливіших джерел інформації для суспільства. Тільки доступні у вигляді числових статистичних даних звичайні явища соціально-економічного життя описуються точно, тобто в статистичних термінах. Це полегшує отримання знань про їхню якісну природу в конкретних умовах місця і часу. Сьогодні ефективність державного управління залежить від якості та кількості інформації про економіку країни та пов'язані з нею соціальні процеси. Саме статистичні дані дають детальну, об'єктивну характеристику стану економічної та соціальної сфери, задовольняють вимоги системи управління та інших суб'єктів соціально-економічної сфери до якісної, повної, різноманітної і своєчасної інформації. [1]

Демографічні процеси в Україні були об'єктом дослідження багатьох вчених. Сьогодні особливої уваги заслуговують праці М. Долішнього, С. Злупка, Е. Лібанової, С. Пирожкова, С. Писаренко, О. Позняка, М. Птухи, М. Романюка та ін., в яких здійснено значний вклад у теорію деморозвитку [2]. Дослідження соціальних змін в умовах воєнного стану проводили також окремі науковці,